

MIKOR MEGÉRKEZTEM ÚJVIDÉKRE

GOBBY FEHÉR GYULA

Mikor megérkeztem Újvidékre, első utam hozzá vezetett. Nyugodtan ült a telepi háza előtt, akácok virágoztak a feje fölött. Megvárta, hogy arcon csókoljam, aztán beinvitált a féltetejű házba.

Még meleg a krumplileves. Mondta. Gyere, vacsorázz velem.
Az volt az első vacsorám új lakhelyemen.

Mikor megérkeztem Újvidékre, a fiam már megszületett. Álltam a Betánia simára tapasztott épülete előtt, mellettem még négy-öt újszülött apuka ácsorgott. Néztünk a belülről lemeszelt ablakokra. Nem volt mit tennünk, és ez elég idegesítő volt. Az ablakok fehérsége vakított. Három helyen is lógott ki madzag az emeleten. Nem kellett senkit kérdezni, tudtam, ott utaznak föl az ajándékok a kismamáknak.

A nővér már elmagyarázta, hogy a fiamnak van lába is meg keze is. Mindkét lábán és mindkét kezén öt-öt ujja van.

Igyekeztem elhinni, de olyan idegen volt nekem az épület, ahova senkit se engedtek be a rokonok közül. Csak ácsorogtam, vártam, hogy végre közöljék, melyik ablak mögött fekszik a feleségem. Reméltem, madzag is lóg le a keretről.

Mikor megérkeztem Újvidékre, már sötétedett. Az utcákon egymás után gyulladtak ki a lámpák, olyan érzésem volt, mintha miattam világosítanak ki a várost. Az emeletes házakon nem minden ablakból szűrődött ki fény. Egyesek sétálni mentek, mások szerettek üldögelni

a sötétben, lehet, némelyek késő délután is aludtak. Úgy tárult elém a város, mint egy nagy színpad, ahol egyszerre sok dráma játszódik.

Még nem tudtam, melyikbe kapcsolódom bele, de izgatott a lehetőség, hogy még választhatok.

Kerestem a szerepemet, de tudtam, hogy settenkedő szerepek vádásznak ránk az utca sötét zugaiban.

Mikor megérkeztem Újvidékre, első utam a szabóhoz vezetett. Megígérte, hogy időre elkészül az esküvői ruhám, fel akartam próbálni, nehogy későn vegyem észre, ha nem passzol valahol. Az öreg Gácsér kissé kaptos volt, két barátjával kártyázott.

Fiatalúr, mondta, és a hátamat öklözte közben, fiatalúr, meg lesz elégedve.

Arra gondoltam, hogy előre elkártyázta a fizetséget, úgy haragudtam rá, mintha becsapott volna, de a ruha jól állt. A két vén kártyás egy fonottasból öntögette a bort, amíg engem a mester a tükör előtt parádéztatott, időnként hangosan biztattak, rántsam fel a kezem, hajoljak előre, próbáljam letépni a galléromat.

Az egyik többször is sok boldogságot kívánt. Minden alkalommal fenéig ürítette a poharát. A mester hátrapislogott, az arca megrándult, de kibírta szó nélkül. Aztán használt pakkpapírba csomagolta a ruhát, s miközben átadta, a fülembé súgta, hogy nem muszáj ma kifizetni. Ráérünk vele, fiatalúr. Mondta. Ráérünk vele.

Volt nálam pénz, majdnem tiltakoztam, de aztán megláttam a szemét. Akkor tudtam, hogy a partnerek minden pénzét elnyerték.

Mikor megérkeztem Újvidékre, taxival mentem el a katonai kórházba. Doktor Máriás már várt.

Megérkeztek az eredmények? Kérdeztem. Láttam az arcán, hogy baj van. Mosolyogni próbált, de inkább grimaszra sikeredett.

Hány hónapom van hátra, doktor úr? Kérdeztem, de erre a kérdésre nem válaszolt. Hosszan nézegette az elövelt leleteket, mintha most látná őket először. Sápadt arca nem miattam volt sápadt, a napfény hiánya, a sok munka, a fáradtság látszott rajta.

Az ember legyen optimista. Mondta. Sohasem szabad elveszíteni a reményt.

Bólogattam.

Küzdj. Mondtam.

Fölnézett.

És bízva bízzál. Mondta.

Megértettem, hogy rendbe kell tennem otthon a dolgaimat.

Mikor megérkeztem Újvidékre, apámat már eltemették. Anyám az ablakokra föltette a zöld vászonfüggönyöket, félhomályban üldögélt. Fekete ruháját viselte, illón akart bevárni engem. Megcsókoltam, sírni kezdett.

Semmit sem szenvedett, szegény. Zokogta. Arra ébredtem, hogy fölajdult. Mire meggyújtottam a lámpát, már halott volt.

Ismét megcsókoltam. Vizes lett az arcom. Nem láttam a sötétben, hogy könnyek csorognak az arcán.

A szíve vitte el. Zokogta. Azt mondta az orvos, hogy szép halála volt, mert nem szenvedett. Álmában halt meg.

Sokáig cigarettáztam a temetőben. Azon gondolkodtam, van-e szép halál. Mire fölnéztem, besötétedett. Mintha valaki vászonfüggőnyt akasztott volna a napra.

Mikor megérkeztem Újvidékre, először is lakást kerestem. Magammal hoztam a vasárnapi Magyar Szó kitépelt hátsó oldalát, végigjártam a meghirdetett öt lakást. Háromban már ott voltak az albérlők, kettő túl drága volt nekem. Aztán sétáltam az állomás környékén, minden utcában volt egy-két cédula az ablakokban.

Nije skup ovaj stan. Mondta egy vénasszony sipítózva.

A szobában egy ósdi kaucs, egy asztal meg két szék állt a szekrény előtt. A sarokban cserépkályha. A kályha csempéi tetszettek meg.

Nije skup. Sipította a vénasszony. Tu je komfor.

Kivettem a szobát, aztán hosszasan üldögéltem a hideg kályha előtt. Akkor láttam meg, hogy a csempék közt széles repedések virítanak. Apámat kell lecsalogatnom, hogy átrakjuk a század eleji díszes kályhát. Ebben évek óta nem fűtöttek.

Akkor felálltam, és hatalmasat csaptam a heverő huzatjára. Tudtam, hogy porral telik meg a szoba áporodott levegője.

Mikor megérkeztem Újvidékre, nehéz volt a szívem. Azért léptettek elő, hogy megszabaduljanak tőlem.

Hat éve dolgoztam Verbászon. Megszoktam a várost, barátokra tettem szert, szeretőim voltak. Megismertek a szakmában, több tanulmányom jelent meg, kétszer meghívtak szakmai tanácskozásra is. A főnököm a lapockámat tapogatta, aztán egy hétfői értekezleten azt javasolta, hogy a központi hivatalban lenne a helyem. Mire észbe kaptam, mindenki megszavazta a javaslatot.

Úgy éreztem, elvágták a gyökereimet. Új környezetben ismeretlen veszélyekkel kell megküzdenem.

Aztán néztem a napfényben fürdő várost, és elmosolyodtam.

Hamar el kell felejtennem a verbászi társaságot. Küzdenem kell valóban, de minnek félnék ettől. Villamosra ültem, és ismerkedtem az utcákkal.

Mikor megérkeztem Újvidékre, a többiek már mind ott voltak. Mikiék a Gurmanban itták a spriccereket, könnyen rájuk találtam. Béláék a korzón őgyelegtek, ők azzal cukkolták egymást, ki hódít meg több gimnazista lányt. Egyszerre untam meg őket. Alig vártam, hogy viszontlássam őket, aztán váratlanul rámszakadt az unalom. Mindig ugyanazt tették, mindig ugyanazt mesélték.

Elmentem moziba.

S az előttem levő székre a világ legszebb lánya telepedett.

Ezt az alkalmat nem szalaszthattam el. Kigyulladt a fülem, égett az arcom, de erőt vettem magamon.

Szabad ez a szék? Kérdeztem rekedten, s a lány mellé huppantam.

Nem csináltam semmi megerőltetőt, mégis lihegtem. Aztán, mikor oldalra sandítottam, megláttam, hogy a lány mosolyog. Akkor megnyugodtam én is.

Mikor megérkeztem Újvidékre, állást kerestem.

Senkinek sem írtam meg a címem, elhatároztam, hogy nem engedem magam visszacsalogatni a faluba. Elegem volt a földekből, elegem volt az öreg traktorból, elegem volt a szüleim örökös zsémbeléséből. Nem akartam se több földet, se gazdag menyasszonyt, se új arató-cséplőt.

Városi ember akartam lenni.

Először a Pobedába vettek fel lakatosnak. Akkor felkínálták, hogy legyek ösztöndíjasuk, fejezzem be a gépészetit. Akkor átmentem a Jugoalat szerszámgépgyárba. Ott rá akartak kényszeríteni, hogy lépjek be a pártba. Akkor helyet találtam a Jugodentben, ott húztam meg magam. Akkor jelentkezett egy pasi, hogy bevenne a műhelyébe társnak, ha vállalom, mert mondták neki, milyen ügyes vagyok.

Most egész nap dolgozom a műhelyben látástól vakulásig. Utána lámpafénynél.

Azon gondolkozom, kimegyek Németországba. Ha már ennyit kell dolgoznom, legalább sok pénzt keressek.

Mikor megérkeztem Újvidékre, otthon éreztem magam.

Szerettem a város illatát. Szerettem a Duna illatát. Szerettem látni, hogy mindig velem van a vár, s mögötte ott a Fruška gora.

Hamar belenyugodtam, hogy itt élem le az életem.

Megkérdeztem Arankát, hogy feleségül jön-e hozzám. Habozás nélkül vágta rá az igent. Még jó, hogy előre megvettem a gyűrűket.

Kicsit lötyögtek az ujjunkon, mert elszámítottam magam, de Aranka nem sértődött meg érte. Azt mondta, idővel úgyis meghízunk.

Nevetett, és mögötte fölmagaslott a vár tömege.

Mikor megérkeztem Újvidékre, ötödmagammal érkeztem a falunkból. Egy év múlva Jóska megbukott, négyen maradtunk a gimiben. Érettségi után Pali Zágrábba ment tanulni, Zalán meg Belgrádba. Ferit láttam még néha, ő biológus akart lenni.

Aztán más fiúk lettek a barátaim. Aztán már inkább a nők körül legyeskedtem.

Ma nem ismerek föl mindenkit a régi képeken. A feleségem kérdi, minek őrzöm a képeket, ha azt sem tudom, kivel vagyok rajtuk. Azt felelem, hogy igenis tudom. Mondok egy nevet, amit aztán megint elfelejték.

De ezek az arcok, ezek az elfelejtett nevek a múltam. Nélkülük úgy ülnék itt Újvidék központjában, mintha a semmiből érkeztem volna. Ahogy a semmibe távozom majdan.

Mikor megérkeztem Újvidékre, fölkerestem a testvéreimet.

Minek jöttél? Kérdezte, de erre nem tudtam válaszolni.

Pénzt akarsz? Kérdezte, és elővette a bukszáját.

Elviszed a régi öltönyeimet? Kérdezte, és kinyitotta a szekrényajtót.

Már megbántam, hogy eljöttem hozzá. Meg sem csókolt, eltolt magától.

Elmentem a Duna utcába, megettem két hatalmas baklávét a török cukrásznál. Szomorú voltam, rendeltem még két darabot.